459: Gece Namazı

Tarık Ebu Abdullah

5 Ara, 2019

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum ve rahmetullahi ve bereketuhu. Öncelikle sizleri çok sevdiğimizi ve bu soruyu utanıp mahcup bir şekilde sorduğumuzu bilmenizi isterim. Rabbim Müslümanları affetsin. Allah *(azze ve celle)*'den sizler için her daim afiyet diliyor, ayaklarınızı dini üzere ve çalışmalarınızı istikamet üzere kılması için dua ediyoruz.

Bildiğiniz üzere tağutların gölgesi altında, küfrün ve günahların, hayatın her alanında alenen işlendiği bir beldede yaşıyoruz ve bu durum ister cemai ister ferdi tüm amellerimizi olumsuz etkiliyor. En hafif tabirle belirtecek olursak ibadetlerde gevşeklik ve amellerden lezzet alamama. Bu durumun telafisi anlamında her ayın ilk cumartesi gecesi kardeşlerle bir araya gelip gece namazını imama tabi olarak cemaatle kılmayı düşündük. Sizde takdir edersiniz ki cemai olarak yapılan böyle bir amelin duyulup başka cemaatler tarafından da icra edilme olasılığı mümkündür. Şeriata mutabık olup olmadığı bizim nazarımızda sabit olmayan bu amelin bir bidat olarak bizlere ve başka başka cemaatlere bulaşmaması ve Allah azze ve celle katında bir vebal olarak boynumuza dolanmaması için bizleri bu konuda aydınlatmanızı rica ediyoruz. Rabbim sizleri hayırla mükafatlandırsın.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullahi ve beraketuh. Hamd Allah'a mahsustur.

Rabbim de sizleri sevsin, sıkıntılarınızı gidersin, hakkıyla rabbine ibadet eden muhlis ve muttaki kullarından kılsın. Âmin.

Sonra... Küfür diyarında yaşayan bir Müslümanın en önemli davası kendi imanını korumak olma zorundadır. Bunun için müslümanlarla beraberlikte lüzum göstermesi gerekir ve ibadetlere ve hususen nafile ibadetlere karşı çok istekli olması lazımdır. Küfür ehlinin galip olduğu bir diyarda yaşayan bir Müslüman diğer Müslümanlardan uzaklaşır ve ibadette gevşek olursa -Allah muhafaza etsin- dinini kaybedebilir, en azından fısktan kendisini alıkoyamaz. Dolayısıyla bulunduğunuz durumu dert edinmeniz ve çareyi cemaatsel ibadette aramış olmanız isabetli olmuştur. Bu genel olarak böyledir. Ancak sual ettiğin mesele hususen isabetli olmuş mudur? Bunun cevabı yapmayı kast ettiğiniz amelin İslam şeriatına uygun olup olmadığına bağlıdır. Zira Kitap ve Sünnet insanoğlunun muhtaç olduğu her maslahatı beyan etmiştir. Kitap ve Sünnet'te nassen veya işareten beyan edilmemiş her maslahat mevhumdur, hakikatte maslahat değildir. Evet! Biz onu belki maslahat olarak görmüş olabiliriz ama hakikatte maslahat değildir.

Buna binaen sual ettiğin meseleye üç yönden bakmalıyız.

Bir: Cemaat halinde teheccüt namazı kılmak caiz midir?

İki: Mescitte kılmak caiz midir?

Üç: Gün belirleyerek kılmak caiz midir?

Birincisine gelince, teheccüt namazında asıl olan münferiden kılınmasıdır. Ama Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* bazen cemaat halinde de kılmıştır. Bu Ramazan ayının gecelerinde sabit olduğu gibi Ramazan ayı dışında gecelerde de sabittir.

İmam el-Buhari *(rahimehullah)* ibni Abbas *(radıyallahu anhuma)*'nın şöyle söylediğini rivayet etmiştir:

بِتُّ عِنْدَ خَالَتِي مَيْمُونَةَ لَيْلَةً فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ اللَّيْلِ فَلَمَّا كَانَ فِي بَعْضِ اللَّيْلِ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَوَضَّأَ وَقَامَ يُصَلِّي فَتَوَضَّأْتُ ثُمَّ جِئْتُ فَقُمْتُ عَنْ يَسَارِهِ ثُمَّ صَلَّى مَا شَاءَ اللَّهُ

"Teyzem Meymune'nin yanında gecelediğim gecelerden birinde Nebi (sallallahu aleyhi vesellem) namaz kılmak için kalktı, abdest aldı ve namaza durdu. Bende abdest aldım ve onun sağında namaza durdum. Sonra dilediği kadar (beraber) namaz kıldı(k)."

Süfyan ibnu Uyeyne *(rahimehullah)*'ın rivayetinde şöyle gelmiştir: *"Soluna durdum ve beni sağına aldı. Sonra dilediği kadar (beraber) namaz kıldı(k)."*

Ve ibni Mesud *(radıyallahu anhu)*'nun şöyle dediğini rivayet etmiştir:

صَلَّيْتُ مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم لَيْلَةً فَلَمْ يَزَلْ قَائِمًا حَتَّى هَمَمْتُ بِأَمْرِ سُوءٍ قُلْنَا وَمَا هَمَمْتَ قَالَ هَمَمْتَ أَنْ أَقْعُدَ وَأَذَرَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم

"Bir gece Nebi (sallallahu aleyhi vesellem) ile beraber namaz kıldım. O kadar uzun ayakta (kıyamda) kaldı ki neredeyse kötü bir iş yapacaktım. "Nedir o?" diye sorduğumuzda "Oturup Nebi (sallallahu aleyhi vesellem)'in namazından çıkacaktım" demiştir."

Ve İmam Muslim (rahimehullah)'ın rivayet ettiği hadiste Huzeyfe *(radıyallahu anh)* şöyle demiştir:

صَلَّيْتُ مَعَ النَبِي صلى الله عليه وسلم ذاتَ لَيلَةٍ ، فَافْتَتَحَ البَقَرَةَ...الحديث

“Nebi (sallallahu aleyhi vesellem) ile bir gece namaz kıldım. Bakara suresiyle başladı...”

Buna binaen teheccüt namazını cemaat halinde kılmak caizdir.

İkinci meseleye gelince, yukarıda zikri geçen rivayetlerden görebildiğin gibi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* teheccüt namazını mescitte değil bulunduğu evde ve kimseye duyurmadan ve anlaşmadan kılmıştır. Bilakis ona cemaat olanlar onun gece namazına tesadüf etmişlerdir ve fırsatı değerlendirip onunla *(sallallahu aleyhi vesellem)* ile beraber kılmışlardır. Bundan sadece Ramazan ayında kıldığı gece namazı müstesnadır. İlkin mescide çıkıp mescitte kılmıştır. Ancak sonra farz olunma endişesiyle mescitte kılmayı terk etmiştir.

İmam el-Buhari *(rahimehullah)*’ın rivayet ettiği hadiste Aişe *(radıyallahu anha)* şöyle demiştir:

خَرَجَ لَيْلَةً مِنْ جَوْفِ اللَّيْلِ فَصَلَّى فِي الْمَسْجِدِ وَصَلَّى رِجَالٌ بِصَلاَتِهِ فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَتَحَدَّثُوا فَاجْتَمَعَ أَكْثَرُ مِنْهُمْ فَصَلَّوْا مَعَهُ فَأَصْبَحَ النَّاسُ فَتَحَدَّثُوا فَكَثُرَ أَهْلُ الْمَسْجِدِ مِنَ اللَّيْلَةِ الثَّالِثَةِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَصَلَّى فَصَلَّوْا بِصَلاَتِهِ فَلَمَّا كَانَتِ اللَّيْلَةُ الرَّابِعَةُ عَجَزَ الْمَسْجِدُ عَنْ أَهْلِهِ حَتَّى خَرَجَ لِصَلاَةِ الصُّبْحِ فَلَمَّا قَضَى الْفَجْرَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَتَشَهَّدَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّهُ لَمْ يَخْفَ عَلَيَّ مَكَانُكُمْ وَلَكِنِّي خَشِيتُ أَنْ تُفْتَرَضَ عَلَيْكُمْ فَتَعْجِزُوا عَنْهَا فَتُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَالأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ.

“Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) bir gece, gecenin ortasında çıktı ve mescitte namaz kıldı. Bazı insanlar da onun namazına uyup beraberinde namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)’in geceleyin mescitte namaz kıldırdığını konuştular. Bu haber yayılınca ertesi gece daha çok insan toplandı ve Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem)’in beraberinde namaz kıldılar. Sabah olunca insanlar bunu yine aralarında konuşup yaydılar. Üçüncü gecede mescide gelenler iyice çoğaldı. Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) yine çıkıp namaz kıldı, insanlar da onun namazına uyup beraberinde namaz kıldılar. Dördüncü gece olunca mescit, toplanan insanları almaktan aciz kaldı. (Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) o gece namaza çıkmadı.) Nihayet sabah namazını kıldırmak için çıktı. Sabah namazını kıldırınca yüzünü cemaate çevirdi ve şahadet getirdikten sonra şöyle buyurdu ***“Emma ba'du. Şu muhakkak ki, sizin mescitte toplanmanız bana gizli olmamıştır. Şu var ki gece namazı üzerinize farz kılınır da sonra onun edasından aciz olursunuz diye korktum”*** *buyurdu. Rasûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) vefat etti ve bu durum (gece namazının evlerde kılınması) böyle devam edip durdu.”*

Ve İmam en-Nesei *(rahimehullah)*'ın kendi senediyle Ebu Zer *(radıyallahu anhu)*'dan rivayet ettiği sahih hadiste Ebu Zer *(radıyallahu anhu)* şöyle demiştir:

صُمْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَمَضَانَ فَلَمْ يَقُمْ بِنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى بَقِيَ سَبْعٌ مِنَ الشَّهْرِ ، فَقَامَ بِنَا حَتَّى ذَهَبَ نَحْوٌ مِنْ ثُلُثِ اللَّيْلِ ، ثُمَّ كَانَتْ سَادِسَةٌ فَلَمْ يَقُمْ ، فَلَمَّا كَانَتِ الْخَامِسَةُ ، قَامَ بِنَا حَتَّى ذَهَبَ نَحْوٌ مِنْ شَطْرِ اللَّيْلِ. قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ ، لَوْ نَفَّلْتَنَا قِيَامَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ. قَالَ : إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا صَلَّى مَعَ الإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ حُسِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَةٍ. قَالَ : ثُمَّ كَانَتِ الرَّابِعَةُ فَلَمْ يَقُمْ بِنَا ، فَلَمَّا بَقِيَ ثَلاَثٌ مِنَ الشَّهْرِ أَرْسَلَ إِلَى بَنَاتِهِ وَنِسَائِهِ ، وَحَشَدَ النَّاسَ فَقَامَ بِنَا حَتَّى خَشِينَا أَنْ يَفُوتَنَا الْفَلاَحُ ، ثُمَّ لَمْ يَقُمْ بِنَا شَيْئًا مِنَ الشَّهْرِ. قَالَ دَاوُدُ : قُلْتُ : مَا الْفَلاَحُ ؟ قَالَ : السَّحُورُ

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* ile birlikte Ramazan orucunu tuttuk. Bize *(geceleyin)* namaz kıldırmadı. Ramazan'ın bitimine yedi gün kala gecenin üçte biri geçinceye kadar namaz kıldırdı. Ertesi gece kıldırmadı. Ramazan ayının sonuna beş gün kala gecesinde gece yarısına kadar namaz kıldırdı. Bunun üzerine ben *"Ey Allah'ın Rasûlü! Tüm geceyi bize kıldırsan"* dedim. Bunun üzerine *"İmamla beraber namaz kılan kimse sonuna kadar ondan ayrılmazsa tüm geceyi ihya etmiş gibi sevap kazanır"* buyurdu. Son dördüncü gecede yine kıldırmadı. Son üçüncü gecede ise kızlarına ve eşlerine haber gönderdi ve insanları toplayarak o geceyi namazda geçirdik. O kadar ki felahı kaçıracağımızdan korktuk. O geceden sonra Ramazan ayı çıkıncaya kadar beraber namaz kılmadık. *(Hadisin ravisi)* Davud dedi ki: *"Felah nedir diye sordum." "Felah sahurdur" dedi."*

Bu rivayetten anlaşıldığı gibi Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* Ramazan ayının çıkmasına üç gece kala kızlarını, eşlerini ve bütün insanları toplayıp gece namazı kıldırmıştır.

Gece namazı dinimizde çok teşvik edilmiş olmasına rağmen ve cemaat halinde kılınması da caiz olmasına rağmen ve üstelik Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* Ramazan'ın bir gecesinde insanları toplayarak kıldırmış olmasına rağmen Ramazan ayı haricinde Müslümanların gece namazı kılmak için mescitte toplandıkları sabit olmamıştır. Ne sahabeden ve ne de onlardan sonra gelen ve onların yolunu izleyenlerden -benim bildiğim kadar- böyle bir amel rivayet edilmemiştir. Allahu A'lem.

Üçüncü meseleye gelince, yukarıda zikri geçtiği gibi ne Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* zamanında ne sahabe zamanında ve ne de sonraki zamanlarda Sünnet ehli gece namazını cemaat halinde kılmak için bir gün

tayin etmemişlerdir. Bilakis bu hususta nehiy de varit olmuştur.

İmam Muslim ve İmam en-Nesei *(rahimehullah)*'ın sahih senetle Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'dan rivayet ettiği hadiste Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* şöyle buyurmuştur:

لاَ تَخُصُّوا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ بِقِيَامٍ مِنْ بَيْنِ اللَّيَالِي ، وَلاَ تَخُصُّوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ بِصِيَامٍ مِنْ بَيْنِ الأَيَّامِ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ فِي صَوْمٍ يَصُومُهُ أَحَدُكُمْ.

"Namazı Cuma gecesine tahsis ederek diğer gecelerden ayırmayın. Ve orucu Cuma gününe tahsis ederek diğer günlerden ayırmayın. Tuttuğu oruç Cuma gününe denk gelmesi hariç."

Evet. Bu hadisle bahsimize delil getirmeye *"bu Cuma gecesini Cuma gecesi olduğu için tahsis etmekle alakalıdır. Biz ise Cumartesiyi Cumartesi olduğu için değil herkesin boş olduğu gece olduğu için seçtik"* diyerek itiraz edilebilir. Buna cevaben derim ki: Rasûlullah *(sallallahu aleyhi vesellem)* sırf Cuma gecesi olduğu için değil, bilakis Cuma gecesine ibadeti tahsis ederek diğer gecelerden ayırdığı için nehyetmiştir. Cuma gecesinin diğer gecelere üstünlüğü olmasına rağmen böyle yapmıştır. Şu halde haftanın diğer bir gecesini ibadete tahsis ederek diğer gecelerden ayırmak evlasıyla nehyedilmeye layıktır. Ebu'l-Abbas el-Hamavi *(rahimehullah) "el-Eşbahu ve'n-Nezair şerhinde"* şöyle der: *"Cuma gecesinden nehyettiyse diğer bir gece men edilmeye evlasıyla layıktır. Çünkü tahsis etmek bidattir. Oruçta olduğu gibi Cuma gecesinden bir önceki veya bir sonraki gecede de namaz kılarsa caiz olur mu? Muhtemeldir."*[1]

Velhasıl: İbadet tevkifidir. Muhakkak şeri delile dayanma mecburiyetindedir. Ama sizin kast ettiğiniz amelin İslam şeriatında bir dayanağı yoktur. Bilakis sebep göstereceğiniz illetler daha evvel de İslam tarihinde vaki olmuştur. Ama buna rağmen evvelkilerin böyle bir yol izlediklerini bilmiyorum. Allahu A'lem.

Evet! Bu cevaba da girerken söylediğim gibi müslümanın ve hususen küfür diyarında ve fasıkların galip geldiği bir diyarda yaşayan her Müslümanın cemaate ilzam etmesi gerekir ve nafile ibadetlere karşı çok iştiyaklı olması lazımdır. Ama her şeyin ölçüsü İslam şeriatıdır. Maslahat ve mefsedeti tayin eden görüşümüz değil masum vahye dayanan şeriattır. Dolayısıyla her ayın ilk Cumartesi gecesi beraber gece namazı kılmak için anlaşmanız ve sözleşmeniz en azından terki evladır. Allahu A'lem.

Ama bil husus bir ibadeti tayin etmeden her ayın ilk Cumartesi gecesi bir araya gelmek üzere ve beraber Allah'ı zikretmek üzere anlaşabilirsiniz. Buna

bir mani yoktur. Dileyen Kuran okur, dileyen zikir, istiğfar yapar. Dileyen de tek başına namaz kılar ve dileyenler de beraber kılarlar. Allahu A’lem.

1- Ğamzu Uyuni’l-Besâir, 7/157. Mektebetu’ş-Şâmile